

แบบจำลองสมการโครงสร้างของประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย

จิรวัดณ์ นิคม¹ ประสาร บุญเสริม²
 บัญชร ส่งสัมพันธ์³ ศรพล ตูลยะเสถียร⁴

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา (1) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย (2) แบบจำลองสมการโครงสร้างที่สอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ของประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย และ (3) เพื่อศึกษาการมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย การวิจัยนี้ใช้แนวทางการวิจัยแนวทางวิจัยเชิงปริมาณ การสุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ใช้แบบสอบถามให้ผู้ตอบตอบได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 998 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเพื่อทดสอบโมเดลวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิเคราะห์พบว่า (1) นโยบายภาษีและกฎหมายสุรา เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรา และเทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุราที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา (2) สภาพแวดล้อมของการเก็บภาษีสุราที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการปรับโครงสร้างภาษีสุรา (3) การบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรา และการปรับโครงสร้างภาษีสุราที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี (4) นโยบายภาษีและกฎหมายสุรา เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรา เทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุรา และสภาพแวดล้อมของการเก็บภาษีที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี และ (5) รูปแบบเส้นทางการสัมพันธที่สร้างขึ้นตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าดัชนีชี้วัดความสอดคล้องมีระดับการยอมรับดี

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุรา; นโยบายภาษีและกฎหมายสุรา; เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรา; เทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุรา; สภาพแวดล้อมของการเก็บภาษีสุรา

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

การอ้างอิง:

จิรวัดณ์ นิคม, ประสาร บุญเสริม, บัญชร ส่งสัมพันธ์ และศรพล ตูลยะเสถียร. (2564). แบบจำลองสมการโครงสร้างของประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 11(1), 66-79.

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 2086 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
 อีเมล: jeravevat@hotmail.com

² คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ กรมสรรพสามิต

⁴ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

A Structural Equation Model for the Alcohol Tax Collection Efficiency in Thailand

Jeravevat Nicom¹ Prasarn Boonserm²

Bunsorn Songsamphun³ Soraphol Tulayasathien⁴

Abstract

This research aimed to study (1) the causal factors that influence the efficiency of alcohol tax collection in Thailand, (2) a structural equation model to ensure the consistency of the empirical data of the efficiency of alcohol tax collection in Thailand, and (3) direct, indirect and overall influence of the factors that had an effect on the efficiency of alcohol tax collection in Thailand. The researcher employed an empirical research methodology emphasizing quantitative methods. The sampling was performed using stratified random sampling techniques. A total of 998 questionnaires were returned in complete, and the data were analyzed using structural equation modeling (SEM) to test research models and research hypotheses.

Findings are as follows: (1) policy and law of alcohol tax, alcohol tax collection officers, and information technology of alcohol tax has a direct influence on administration of alcohol tax collection. (2) environment of alcohol tax collection has a direct influence on adjustment of alcohol tax structure, (3) administration of alcohol tax collection, convenience of alcohol tax payers and adjustment of alcohol tax structure has a direct influence on alcohol tax collection efficiency of Thailand, (4) policy and law of alcohol tax, alcohol tax collection officers, information technology of alcohol tax, and environment of alcohol tax collection has an indirect influence on alcohol tax collection efficiency. and (5) The path pattern of the relationship that is constructed according to the hypothesis and empirical data, the good of fit index has a good level of acceptance.

Keywords: alcohol tax collection efficiency of Thailand; policy and law of alcohol tax; alcohol tax collection officers; information technology of alcohol tax; collection environment of alcohol tax

Type of Article: Research Article

Cite this article as:

Nicom, J., Boonserm, P., Songsamphun, B., & Tulayasathien, S. (2021). A structural equation model for the alcohol tax collection efficiency in Thailand. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 11(1), 66-79.

¹ Doctor of Philosophy Program in Economics, Ramkhamhaeng University
2086 Ramkhamhaeng Road, Haumark, Bangkapi, Bangkok 10240, Thailand
E-mail: jeravevat@hotmail.com

² Faculty of Economics, Ramkhamhaeng University

³ Excise Department

⁴ The Stock Exchange of Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ (National Health Committee, 2009) และยุทธศาสตร์กรมสรรพสามิตได้ถูกนำไปปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบและปราบปรามแบบบูรณาการ และการเป็นผู้นำในการจัดเก็บในประชาคมอาเซียนให้อยู่ในระดับสากล บริหารองค์กรแบบพลวัตตามระบบราชการ 4.0 มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและรายได้ของประเทศอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง อีกทั้งยังเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญซึ่งจะเห็นได้จากในปีงบประมาณ พุทธศักราช 2558 สามารถจัดเก็บภาษีสุราได้ จำนวน 142,602 ล้านบาท แต่การค้าเสรีอาเซียนจึงทำให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามข้อตกลงทางการค้าโดยต้องลดภาษีนำเข้าเป็นศูนย์ (The Excise Department, 2016, 2018; Cnossen, 2005) ส่งผลให้มีปัญหาด้านรายได้ภาษีสูรานำเข้าลดลง ประสิทธิภาพต่อเป้าหมายรายได้ และปัญหาอื่นๆ หลายด้านที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้อง ได้แก่ ทั้งนโยบายและกฎหมายภาษีสุรา การบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุรา การปรับโครงสร้างภาษีสุรา เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรา เทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุรา สภาพแวดล้อมของการจัดเก็บภาษีสุรา การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรา (Frey, 2005; Hoontrakul & Songsamphant, 2009; Meksawan, 2000; Saffer & Dave, 2002) นอกจากนี้ยังพบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศยังมีน้อยมากจึงทำให้เป็นประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจในการศึกษารูปแบบสมการโครงสร้างของประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย เพื่อใช้พัฒนาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และการบริหารงานเก็บภาษีสุราของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาแบบจำลองสมการโครงสร้างที่สอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ของประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ประกอบด้วย (1) ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ตัวแปรต้นที่เป็นตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย นโยบายและกฎหมายภาษีสุรา เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรา เทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุรา สภาพแวดล้อมของการจัดเก็บภาษีสุรา การให้บริการผู้เสียภาษี การบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุรา การปรับโครงสร้างภาษีสุรา และ ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 (2) ขอบเขตด้านประชากร ในการวิจัยนี้จะทำการศึกษาเฉพาะประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราที่เกิดจากการชำระภาษีตามปกติ ได้แก่ หน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีสุราของกรมสรรพสามิต หน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีสุราของกรมศุลกากร และผู้ประกอบการผู้เสียภาษีสุราทั้งผู้ผลิตสุราและผู้ค้าสุราในราชอาณาจักรทั้งหมดทั่วประเทศ และ (3) ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน มกราคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2560 รวมเวลา 5 เดือน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้เกิดมุมมองใหม่ และขยายองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา ได้แก่ นโยบาย

และกฎหมายภาษีสุรา เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรา สารสนเทศภาษีสุรา และสภาพแวดล้อมของการจัดเก็บภาษีสุรา โดยมีปัจจัยการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรา การป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุรา และการปรับโครงสร้างภาษีสุราเป็นตัวแปรส่งผ่าน

2. นำผลการศึกษาที่เป็นข้อค้นพบและเป็นแนวทางไปปรับใช้ในการพัฒนากับองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์การ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดหลักการบริหาร (Saffer & Dave, 2002) การบริหารสู่ความเป็นเลิศที่นำไปสู่ความสำเร็จ และหลักการบริหารเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในเชิงธุรกิจ (Waterman, Peters, & Phillips, 1980) ตามแผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ (National Health Committee, 2009) การจัดเก็บภาษีสุราของไทยในปัจจุบันที่ประกอบด้วย พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493, กฎกระทรวงกำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา พ.ศ. 2546 (Ministry of Finance, 2003) การพิจารณาศึกษากฎหมายว่าด้วยสุราและภาษีเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (Piriyarangsarn, 2007) การจัดเก็บภาษีและแนวคิดการบริหารบ้านเมืองที่ดีต้องมีความแน่นอนชัดเจนของอัตราภาษีและวิธีการปฏิบัติ ความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ประหยัดคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร สะดวกรวดเร็ว สามารถในการจัดเก็บภาษีได้ตามเป้าหมาย และเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี (Smith, 1776) โดยมีนโยบายและกฎหมายภาษีที่ออกมาเป็นการประเมินภาษีก่อนชำระภาษีสุรา มาตรการทางบัญชีเพื่อควบคุมการผลิตและนำเข้าสุรา การใช้เครื่องหมายแสดงการเสียภาษีสุรา และนโยบายควบคุมการอนุญาต (Robbins, 2008, p. 4) ที่นำไป

สู่การบริหารจัดการจัดเก็บภาษี เช่น กรอบการทำงาน ภาวะผู้นำ ค่านิยมองค์กร ตลอดจนความยืดหยุ่นและการติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาความสะดวกสบายแก่ผู้ชำระภาษีทั้งด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ของให้บริการเพื่อเกิดความพึงพอใจด้วยคุณภาพบริการที่ดีเยี่ยม ทั้งนี้ควรพิจารณาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการจัดเก็บภาษี การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตามอาจมีความเป็นไปได้ถึงปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อชำระภาษีสุราไม่เกินไปในทิศทางเดียวปัจจัยดังกล่าว เช่น การหลีกเลี่ยงภาษี (Apostol & Pop, 2019; Arbex, 2013) ส่วนมาตรการการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี (Emerson, 1912) และสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุรา กระบวนการปฏิบัติงาน บุคลากร ข้อมูลและสารสนเทศ และระบบสารสนเทศ สำนักงานที่มีคุณภาพสามารถช่วยให้การปฏิบัติงานในสำนักงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Davis, 1989; DeLone & McLean, 1992)

ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับภาษีสุราและกฎหมายใช้บังคับจัดเก็บภาษีสุราที่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนถือปฏิบัติ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน มีบทบาทสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ และการให้บริการแก่ผู้เสียภาษีสุรา ซึ่งส่งผลต่อผู้ชำระภาษีสุราเพื่อที่จะหลบเลี่ยงภาษี รวมทั้งการตรวจสอบและการบังคับใช้นโยบายภาษีให้เหมาะสม (Foldvary & Hammer, 2016; Procopiuck, 2018) นอกจากนี้ควรใช้มาตรการอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษีควบคู่ไปกับนโยบายภาษีไปพร้อมๆ กันทั้งการควบคุม และกำหนดกฎระเบียบ ในการกำหนดนโยบายของรัฐด้วยการเพิ่มภาษีนั่นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน และรายได้จากภาษี รวมถึงการสร้างควมหลากหลายทางเศรษฐกิจ และการใช้ภาษีเป็นเครื่องมือ

ในการดึงดูด การพัฒนา และถ่วงดุลรายได้ (Babor, Caetano, Casswell, Edwards, Giesbrecht, Graham, & Others, 2010)

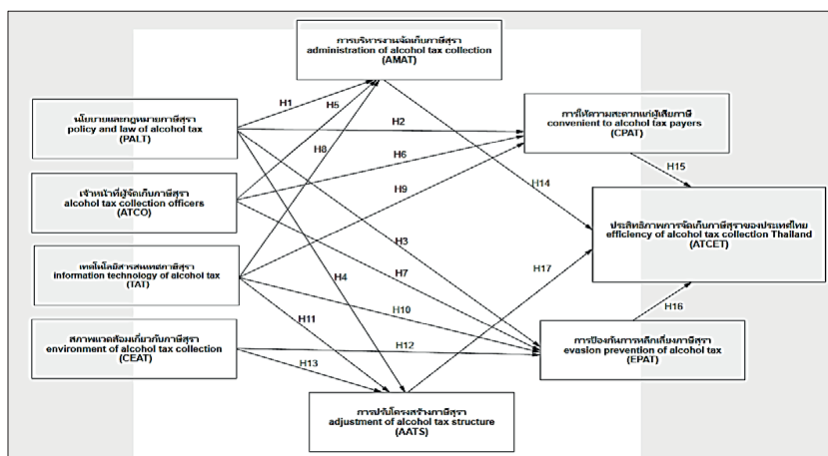
ความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุราถ้าหากมีสมรรถนะสูงจะส่งผลต่อการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การปฏิบัติงานและส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราที่เพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรามีผลต่อการให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรา และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของบุคลากรขององค์กร (Piriyarangsana, 2007; Waterman et al., 1980)

ความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุราพบว่า ถ้าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุราที่มีคุณภาพของระบบส่งผลต่อความสะดวกสบายในการชำระภาษีสามารถช่วยลดปัญหาและช่วยป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี นอกจากนี้การให้ข้อมูลข่าวสารระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสูรากับหน่วยงานที่ปฏิบัติงานทางด้านตรวจสอบและปราบปรามการหลบเลี่ยงภาษีสุรา และการปรับโครงสร้างภาษีสูราที่เหมาะสม ทัน

สมัยสอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมก็ยิ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเก็บภาษีสูราที่เพิ่มขึ้นด้วย (Hoontrakul & Songsamphant, 2009, p. 60; Foldvary & Hammer, 2016)

ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมในการจัดเก็บภาษีสูราส่งผลต่อการการปรับโครงสร้างภาษีสูราให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสูราของหน่วยจัดเก็บภาษี เนื่องจาก สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองเป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพา (reciprocal) การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจก็ย่อมมีผลต่อการบริโภคสุราและจำนวนเงินภาษีสูรา การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมกรบริโภค การผลิต การจำหน่ายสุรา และการป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีสูรา จึงต้องปรับเปลี่ยนทั้งกระบวนการวิธีการ และความเข้มข้นในการปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีสูราตามเป้าหมาย

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แนวทางการวิจัยแนวทางวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเป็นมาตรวัดแบบ Likert scale โดยประเมินค่าตัวแปร 5 ระดับ ประชากรที่ศึกษาจำนวน 16,082 คน (The Excise Department, 2017) แบ่งเป็น กรมสรรพสามิต จำนวน 6,026 คน กรมศุลกากร จำนวน 6,848 คน และผู้ประกอบการ (ผู้เสียภาษีสุรา) จำนวน 3,208 คน ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 1,080 คน แบ่งเก็บตามสัดส่วนออกเป็น กรมสรรพสามิต จำนวน 404 คน กรมศุลกากร จำนวน 460 คน และผู้ประกอบการ (ผู้เสียภาษีสุรา) จำนวน 216 คน ให้ผู้ตอบสอบได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์รวมทั้งหมดจำนวน 998 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.41

เครื่องมือในการวิจัย ผลการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ตัวแปรข้างต้นมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อคำถามตั้งแต่ .483 - .840 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาขององค์ประกอบแต่ละตัวแปรแฝงมีค่าตั้งแต่ .684 - .907 สรุปได้ว่า เครื่องมือมีข้อคำถามอยู่ในระดับดี และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาขององค์ประกอบอยู่ในระดับดีถึงดีมาก

ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงแบบปกติ ได้แก่ (1) การตรวจสอบแผนภาพ แบบ normal Q-Q Plot พบว่า ตัวแปรแต่ละตัวส่วนมากมีลักษณะแจกแจงแบบปกติ (2) การตรวจสอบความแปรปรวนที่สม่ำเสมอและค่าออกนอกกลุ่มด้วยผลการสร้างแผนภาพ Scatter Plot พบว่า มีความแปรปรวนค่อนข้างสม่ำเสมออยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ (3) ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของการกระจาย (homoscedasticity) พบว่า การกระจายตัวแบบสุ่มโดยไม่มีการเพิ่มขึ้น หรือลดลงอย่างมีแบบแผน (4) ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (linearity) พบว่า ภาพการจัดกระจายมีค่าเศษที่เหลือมีการ

กระจายอย่างไม่มีแบบแผนแสดงว่า ข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น (5) ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงรวมของตัวแปรแฝง (composite reliability--CR) พบว่า ตัวแปรแฝง PALT = .924, AMAT = .983, EPAT = .954, AAMT = .983, ATCO = .971, ITAT = .977, CEAT = .983, CPAT = .982 และ ATCET = .989 ส่วนค่าความตรงในการรวมตัว (convergent validity--CV) ของตัวแปรแฝง PALT = .983, AMAT = .919, EPAT = .869, AAMT = .946, ATCO = .874, ITAT = .897, CEAT = .983, CPAT = .950 และ ATCET = .924 และ (6) ผลการทดสอบการตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (multicollinearity) พบว่า มีค่า Tolerance ระหว่าง .310 - .472 และค่า VIF (variance inflation factors) ระหว่าง 2.117 - 3.229 ผ่านเกณฑ์ค่า tolerance มีค่ามากกว่า 0.1 ส่วนค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 สรุปว่า ตัวแปรแฝงทั้ง 9 ตัว สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยต่อไปได้

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล (1) ข้อมูลพื้นฐาน ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้มาตรฐาน ค่าความโด่งมาตรฐาน และ (2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงสถิติของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติหาความสัมพันธ์ของตัวแปรของสมการโครงสร้างการวัด (Structural Equation Model--SEM)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปทางประชากรศาสตร์และการวิเคราะห์ความคิดเห็น

ส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 526 คน คิดเป็นร้อยละ 52.71 มีอายุ 40-49 ปี จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 30.96 ตำแหน่งงานผู้จัดการ/ผู้ช่วยผู้จัดการ จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 96.42 มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 66.96

มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 464 คน คิดเป็นร้อยละ 46.49 เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพสามิต จำนวน 401 คน คิดเป็นร้อยละ 40.18 ผู้ประกอบการที่เป็นผู้เสียภาษีสุรา จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 21.14 สังกัดตามภาคของกรมสรรพสามิตเป็นสังกัดพื้นที่ภาค 6 มากที่สุด จำนวน 164 คน คิด

เป็นร้อยละ 16.43 มีตำแหน่งงาน/หน้าที่ความรับผิดชอบเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เป็นเจ้าหน้าที่สรรพสามิตหรือศุลกากรหรือผู้ติดต่อประสานงานเสียภาษี จำนวน 697 คน คิดเป็นร้อยละ 69.84 และผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามกับตัวแปรตามกรอบแนวคิดการวิจัยอยู่ในระดับสูง (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามกับตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย ($n = 998$)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แปลความหมาย
นโยบายและกฎหมายภาษีสุรา (PALT)	4.689	.754	ระดับสูง
การบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา (AMAT)	4.505	.791	ระดับสูง
การป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุรา (EPAT)	4.619	.722	ระดับสูง
การปรับโครงสร้างภาษีสุรา (AATS)	4.495	.761	ระดับสูง
เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรา (ATCO)	4.691	.742	ระดับสูง
เทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุรา (ITAT)	4.551	.805	ระดับสูง
สภาพแวดล้อมการจัดเก็บภาษีสุรา (CEAT)	4.203	.491	ระดับสูง
การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรา (CPAT)	4.646	.751	ระดับสูง
ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุรา (ATCET)	4.615	.744	ระดับสูง

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า (1) โมเดลวัดนโยบายและกฎหมายภาษีสุรามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 4.548$, $df = 101$, $\chi^2/df = 1.146$, $p = .333$, GFI = .997, AGFI = .988, CFI = .999, RMSEA = .016 (2) โมเดลวัดเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 5.867$, $\chi^2/df = 1.956$, $p = .000$, GFI = .999, AGFI = .978, CFI = .999, RMSEA = .042 (3) โมเดลวัดเทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุรามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = .772$, $\chi^2/df = .386$, $p = .680$, GFI = .999, AGFI = .996, RMSEA = .000 (4) โมเดลวัดสภาพแวดล้อมการจัดเก็บ

ภาษีสุรามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 6.501$, $\chi^2/df = 1.146$, $p = .090$, GFI = .995, AGFI = .976, CFI = .997, RMSEA = .032 (5) โมเดลวัดการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = .894$, $\chi^2/df = .984$, $p = .334$, GFI = .999, AGFI = .990, CFI = 1.000, RMSEA = .000 (6) โมเดลวัดการให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 3.995$, $\chi^2/df = 1.332$, $p = .262$, GFI = .999, AGFI = .997, CFI = .999, RMSEA = .025 (7) โมเดลวัดการป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีสุรามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = .111$, $\chi^2/df = .111$, $p = .610$, GFI = 1.000,

AGFI = .999, CFI = 1.000, RMSEA = .068 (8) โมเดล
วัดการปรับโครงสร้างภาษาสุรามีความสอดคล้องกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่า $\chi^2 = .024$, $\chi^2/df = .024$,
 $p = .876$, GFI = 1.000, AGFI = 1.000, CFI = .999,
RMSEA = .000 และ (9) โมเดลวัดประสิทธิภาพการ
จัดเก็บภาษาสุราของไทยความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง
ประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 5.194$, $\chi^2/df = 1.039$,
 $p = .000$, GFI = 0.997, AGFI = .987, CFI = 1.000,

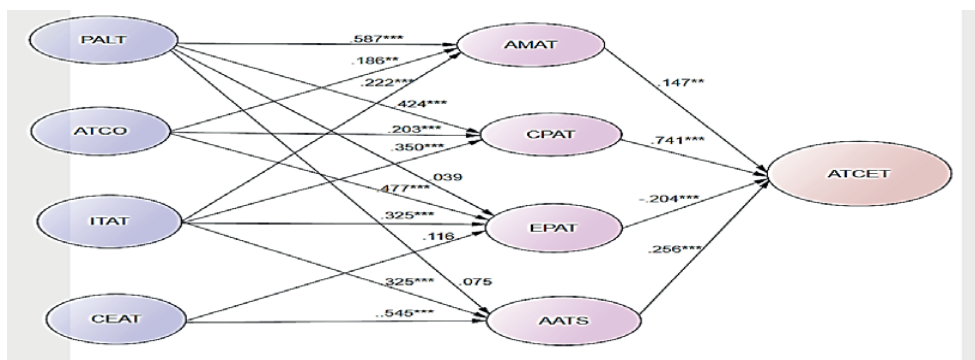
RMSEA = .008

วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์แบบ
จำลองสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษา
สุราของประเทศไทยที่ศึกษามีสอดคล้องของข้อมูลเชิง
ประจักษ์เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมของค่าดัชนีความ
สอดคล้องที่วิเคราะห์ได้ (ดูตาราง 2) และการวิเคราะห์
เส้นทาง (path analysis) ดังแสดงในภาพ 2

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษาสุราของประเทศไทยมีสอดคล้องของ
ข้อมูลเชิงประจักษ์ ($n = 998$)

สถิติทดสอบ	เกณฑ์การยอมรับ	อ้างอิง	ค่าสถิติวิเคราะห์	ผลการพิจารณา
CMIN	ค่า Chi-square	Hair, Anderson, Babin, & Black (2014, p. 579)	706.480	สอดคล้องดี
CMIN/df	< 3.00	Hair et al. (2014, p. 579)	1.197	สอดคล้องดี
p-value	> 0.05	Hair et al. (2014, p. 579)	.001	ไม่สอดคล้อง
GFI	≥ 0.9	Hair et al. (2014, p. 579)	.969	สอดคล้องดี
AGFI	≥ 0.9	Hair et al. (2014, p. 579)	.946	สอดคล้องดี
NFI	≥ 0.9	Hair et al. (2014, p. 579)	.980	สอดคล้องดี
TLI	≥ 0.9	Hair et al. (2014, p. 579)	.994	สอดคล้องดี
CFI	≥ 0.9	Hair et al. (2014, p. 579)	.997	สอดคล้องดี
RMSEA	≤ 0.06	Hair et al. (2014, p. 579)	.014	สอดคล้องดี
Hoelter (.05)	≥ 200	Byrne (2016, p. 101)	914	สอดคล้องดี

ภาพ 2 โมเดลสมการโครงสร้างในรูปแบบคะแนนมาตรฐานของประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษาสุราของประเทศไทย

ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่มที่ 2 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วัตถุประสงค์ที่ 3 และผลการวิเคราะห์ตาม สมมติฐานการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ความ สอดคล้องของรูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้น ตามสมมติฐานกับการวิเคราะห์ เส้นทาง (path analysis) ได้ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยและอิทธิพล

เส้นทาง มีทั้งหมด 17 สมมติฐานหลัก และสมมติฐาน ทางอ้อม 4 สมมติฐาน รวมทั้งสิ้น 21 สมมติฐาน โดย ผลทดสอบที่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัย 16 สมมติฐาน และไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัย 5 สมมติฐาน (ดู ตาราง 3)

ตาราง 3

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยและค่าอิทธิพลเส้นทางในรูปคะแนนมาตรฐาน

สมมติฐาน	Path diagram	ค่าอิทธิพล เส้นทาง	ผลทดสอบ สมมติฐานการวิจัย
H1a	PALT → AMAT	.587***	สนับสนุน (p<.001)
H1b	PALT → AMAT → CPAT → EPAT → AATS → ATCET	.402***	สนับสนุน (p<.001)
H2	PALT → CPAT	.424***	สนับสนุน (p<.001)
H3	PALT → EPAT	.039	ไม่สนับสนุน (p>.05)
H4	PALT → AATS	.075	ไม่สนับสนุน (p>.05)
H5a	ATCO → AMAT	.186**	สนับสนุน (p<.01)
H5b	ATCO → AMAT → CPAT → EPAT → ATCET	.083	ไม่สนับสนุน (p>.05)
H6	ATCO → CPAT	.203***	สนับสนุน (p<.001)
H7	ATCO → EPAT	.477***	สนับสนุน (p<.001)
H8a	ITAT → AMAT	.222***	สนับสนุน (p<.001)
H8b	ITAT → AMAT → CPAT → EPAT → AATS → ATCET	.273***	สนับสนุน (p<.001)
H9	ITAT → CPAT	.350***	สนับสนุน (p<.001)
H10	ITAT → EPAT	.325***	สนับสนุน (p<.001)
H11	ITAT → ATTS	.325***	สนับสนุน (p<.001)
H12a	CEAT → EPAT	.116	ไม่สนับสนุน (p>.05)
H12b	CEATT → EPAT → AATS → ATCET	.116	ไม่สนับสนุน (p>.05)
H13	CEAT → AATS	.545***	สนับสนุน (p<.001)
H14	AMAT → ATCET	.147**	สนับสนุน (p<.01)
H15	CPAT → ATCET	.741***	สนับสนุน (p<.001)
H16	EPAT → ATCET	-.204***	สนับสนุน (p<.001)
H17	AATS → ATCET	.256***	สนับสนุน (p<.001)

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($1.960 \leq t\text{-value} < 2.576$)

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($2.576 \leq t\text{-value} < 3.290$)

***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($t\text{-value} \geq 3.290$)

ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่มที่ 2 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การอภิปรายผล

นโยบายภาษีและกฎหมายสุรา มีอิทธิพลโดยตรงต่อการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุราอย่างมีนัยสำคัญเป็นไปตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 (Alcohol Act B. E. 2493, 1950) และแนวคิดของ Smith (1776); Meier (1994) และ Musgrave (1989) ที่ว่าด้วยการบริหารบ้านเมืองที่ดี และสอดคล้องกับการศึกษาของ Arbex (2013); Apostol and Pop (2019) และ Procopiuck (2018) ที่ว่าการที่ภาครัฐมีการกำหนดนโยบายภาษีที่ชัดเจนและกฎหมายสุราที่มีความทันสมัย เช่น โครงสร้างการปฏิบัติงาน เครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการจัดการงบประมาณที่เพียงพอที่สอดคล้องกับ (1) บริบททางเศรษฐกิจและสังคมก็จะยิ่งส่งผลให้สามารถบริหารจัดการการจัดเก็บภาษีได้มากยิ่งขึ้น (2) สามารถป้องกันการหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีได้มากขึ้นด้วยการตรวจสอบเอกสาร การควบคุมการขนย้าย ตลอดจนการกระทำความผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราของประเทศไทยมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย โดยมีตัวแปรที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ การบริหารงานในการจัดเก็บภาษีที่ดี มาตรการป้องกันการหลีกเลี่ยงการเก็บภาษีอย่างเคร่งครัด การมีโครงสร้าง การควบคุมวิธีการปฏิบัติงานที่สะดวก รวดเร็ว เป็นสากล และมีการมีสมรรถนะสูงของบุคลากร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นโยบายภาษีและกฎหมายสุราที่ดีหรือไม่สอดคล้องกับบริบทเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมก็จะไม่ส่งผลต่อการจัดเก็บภาษีสุรา และโครงสร้างของภาษีสุราตามไปด้วย (Kaewpramkusol, Chenhall, Nanthamongkolchai, & Chaiyasong 2018; Meier, 1994; Whittaker, 1999)

เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสุรา มีอิทธิพลโดยตรงต่อการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การให้ความสะดวก

แก่ผู้เสียภาษีสุรา และการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุรา อย่างมีนัยสำคัญเป็นไปตามแนวคิดของ Emerson (1912); Smith (1776) และ Waterman et al. (1980) สอดคล้องกับการศึกษาของ Foldvary and Hammer (2016) ที่ว่าหากประสิทธิภาพในการบริหารบ้านเมืองที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม สมรรถนะของบุคลากรสูงย่อมมีอิทธิพลต่อความเข้าใจและกำหนดแนวทางทำงานที่ถูกต้อง มีการปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมและมีมาตรฐาน มีระเบียบวินัยเชื่อถือได้ ทำงานทันเวลา ได้ผลงานที่มีมาตรฐาน และให้บำเหน็จรางวัลกับผู้ที่ทำงานดีก็จะยิ่งเพิ่มพูนในการให้บริการผู้เสียภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ และช่วยส่งเสริมมาตรการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุรามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราอย่างมีนัยสำคัญ เช่น มีความสอดคล้องกับบริบททางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายอีกด้วย ทั้งนี้ปัจจัยการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรา และการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุราเป็นตัวส่งผ่านที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเก็บภาษีมากขึ้นอีกด้วย

เทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุรา มีอิทธิพลโดยตรงต่อการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรา การป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุรา และการปรับโครงสร้างภาษีสุราอย่างมีนัยสำคัญเป็นไปตามแนวคิดของ Davis (1989); DeLone and McLean (1992); Emerson (1912); และ Smith (1776) สอดคล้องกับการศึกษาของ Foldvary and Hammer (2016) และ McKnight, Lankton, Nicolaou, and Price (2017) ที่ว่าหากกรมสรรพสามิตมีการนำเทคโนโลยีที่คุณภาพระบบสารสนเทศที่ดีเหมาะสม ทันสมัย ใช้งานง่ายให้การประมวลผลที่รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ เช่น บาร์โค้ดอิเล็กทรอนิกส์ และบาร์โค้ด 2 มิติ แสตนป์แบบดิจิทัล เป็นต้น ก็จะส่งผลให้การจัดการบริหารงานมีความคล่องตัวและ

ยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยเพิ่มการควบคุมการหลีกเลี่ยงภาษีสุรา และยังสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างภาษีสุราได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ปัจจัยการบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรา การป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุรา และการปรับโครงสร้างภาษีสุรายังเป็นตัวแปรส่งผ่านที่สำคัญที่ทำให้เทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสุราส่งผลดีต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุรามากยิ่งขึ้นอีกด้วย

สภาพแวดล้อมการจัดเก็บภาษีสุราที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสุรา และการปรับโครงสร้างภาษีสุราอย่างมีนัยสำคัญเป็นไปตามแนวคิดของ Robinson (1988) และ Saffer and Dave (2002) สอดคล้องกับการศึกษาของ Clarke and Wigan (2018); Emery (1993) และ Kulczycka, Wirth, and Hausner (2017) ที่ว่า หากสภาพแวดล้อมหรือสถานะเศรษฐกิจ การเมือง สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลกระทบต่อความต้องการของการบริโภคสุรา รวมทั้งการนำเข้า ส่งออกสุราตามแนวชายแดน ย่อมส่งผลต่อการเก็บภาษีสุรา มีการซื้อขายสุราหรือมีการขนย้ายสุรามากขึ้นทำให้มีการหลีกเลี่ยงภาษีสุราที่มากขึ้นก็จะทำให้กรมสรรพสามิตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มมาตรการ การป้องกันตลอดจนมีการปรับเปลี่ยนพัฒนาโครงสร้างภาษีให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น

การบริหารงานจัดเก็บภาษีสุรา การให้ความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีสุรา และการปรับโครงสร้างภาษีสุราที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราอย่างมีทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งจะไปตามแนวคิดของ Emerson (1912) และ Saffer and Dave (2002) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Foldvary and Hammer (2016) และ Raksrithong (2007) ที่ว่าผู้เสียภาษีได้รับบริการจากเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีที่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่สูงเพื่อจูงใจ

ผู้เสียภาษีสนใจและเต็มใจชำระภาษี มีการให้บริการที่มีคุณภาพ มีสถานที่และอุปกรณ์ให้บริการเชื่อมโยงฐานข้อมูลและกระบวนการที่สำคัญต่างๆ ตลอดจนมีโครงสร้างของระบบกฎหมายและแนวทางการจัดเก็บภาษีเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส เป็นสากลก็ยิ่งส่งเสริมทำให้เกิดประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุรามากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีมีอิทธิพลโดยตรงเชิงลบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุราอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ Foldvary and Hammer (2016) ที่ว่าผู้ชำระภาษีอาจได้รับผลกระทบจากสาเหตุมาตรการการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี การเพิ่มอัตราภาษีและการลงโทษการเลี่ยงภาษี และการตรวจสอบและการบังคับใช้นโยบายภาษีที่เหมาะสมทำให้มีการเสียภาษีสูรามากขึ้นทำให้มีรายได้จากภาษีมักขึ้นและยังมีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีสุรามากขึ้น ผลดังกล่าวยังทำให้ธุรกิจการค้าขายเข้มงวดไปด้วย ผู้ค้าขายและผู้ดื่มสุราก็เกรงกลัวกระทำผิดกฎหมายก็จะค้าขายน้อยลงจึงมีผลต่อการชำระเสียภาษีน้อยลงและคนดื่มสุราก็ลดลงตามไปด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ถ้าประสิทธิภาพการปราบปรามได้มากแสดงว่ามีสินค้าสุราหนีภาษี หลบเลี่ยงภาษีจำนวนมากขึ้นเมื่อมีสินค้าหลบเลี่ยงภาษีมักยอมนำเข้าทำให้มีรายได้จากภาษีต่ำกว่าที่ควรจะต้องจัดเก็บภาษีได้ ย่อมทำให้ก็จะทำให้เกิดผลในทางตรงข้ามทำให้มีการหลีกเลี่ยงภาษีมักขึ้นผู้ดื่มสุราบางส่วนอาจหลบเลี่ยงไปดื่มสุราที่ไม่เสียภาษีแทนก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการ (ผู้ชำระภาษี) หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อค้นพบไปปรับใช้ในการชำระภาษีสุรา การให้บริการและรับบริการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีสุราให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยให้ความสำคัญและมุ่งเน้นอันดับแรก ได้แก่

นโยบายและกฎหมายภาษีสรรพสามิต รongลงมาเป็น สมรรถนะในการปฏิบัติงาน การให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีสรรพสามิต การมีเทคโนโลยีสารสนเทศภาษีสรรพสามิตสำหรับปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของระบบสารสนเทศ และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต ตามลำดับ

2. ควรมุ่งเน้นและพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและกฎหมายภาษีสรรพสามิต โดยพิจารณาปัจจัยส่งผ่านควรมุ่งเน้นอันดับแรก คือ ด้านการให้บริการผู้ชำระภาษีในเรื่องความสะดวกแก่ผู้ชำระภาษี เช่น ความสอดคล้องกับความต้องการของ

ผู้ประกอบการ ช่องทางการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย เข้าถึงได้สะดวก กระบวนการให้บริการรับชำระภาษีสรรพสามิต กระชับ สะดวก และรวดเร็ว มีความแน่นอน เชื่อถือได้ (credibility) และการมีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีประสิทธิภาพสูงและเพียงพอ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในทุกขั้นตอนของทั้งผู้ประกอบการและหน่วยงานจัดเก็บภาษี มีการพัฒนาองค์การทั้งบุคลากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย รongลงมาเป็นการปรับโครงสร้างภาษีสรรพสามิต ปัจจัยด้านการบริหารงานจัดเก็บภาษีสรรพสามิต และการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีสรรพสามิตตามลำดับ

References

- Alcohol Act B. E. 2493. (1950). *Ministry of Finance*. [In Thai]
- Apostol, O., & Pop, A. (2019). Paying taxes is losing money: A qualitative study on institutional logics in the tax consultancy field in Romania. *Critical Perspectives on Accounting*, 58, 1-23.
- Arbex, M. (2013). Tax enforcement policies, Tax evasion and Time allocation. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 53(3), 285-293.
- Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., Edwards, G., Giesbrecht, N., Graham, K., & Others. (2010). Alcohol: No ordinary commodity: Research and public policy. *Revista Brasileira de Psiquiatria*, 26(4), 280-283.
- Byrne, B. M. (2016). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. Routledge.
- Clarke, R., & Wigan, M. (2018). The information infrastructures of 1985 and 2018: The sociotechnical context of computer law & security. *Computer Law & Security Review*, 34(4), 677-700.
- Crossen, S. (2005). Economics and politics of excise taxation. In S. Sijbren Crossen (Ed.), *Theory and practice of excise taxation: Smoking, drinking, gambling, polluting, and driving* (pp. 1-19). Oxford University Press.
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *Management Information Systems Quarterly*, 13(3), 319-340.

- DeLone, W. H., & McLean, E. R. (1992). Information systems success: The quest for the dependent variable. *Information Systems Research*, 3(1), 60-95.
- Emerson, H. (1912). *The twelve principles of efficiency*. The Engineering Magazine.
- Emery, F. (1993). Characteristics of socio-technical systems. In E. Trist, H. Murray, & B. Trist (Eds.), *The social engagement of social science, volume 2: A Tavistock Anthology--The Socio-Technical perspective* (pp.157-186).University of Pennsylvania Press.
- Foldvary, F. E., & Hammer, E. J. (2016). How advances in technology keep reducing interventionist policy rationales. *Technology in Society*, 47, 16-24.
- Frey, B. S. (2005). Excise taxes: economics, politics, and psychology. In S. Sijbren Cnossen (Ed.), *Theory and practice of excise taxation: Smoking, drinking, gambling, polluting, and driving* (pp. 230-244). Oxford University Press.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Babin, B. J., & Black, C. (2014). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Prentice Hall.
- Hoontrakul, P., & Songsamphant, B. (2009). *Unusual Phokphand Liquor Tax policy guidelines for Thailand*. Sasin Institute of Business Administration of Chulalongkorn University. [In Thai]
- Kaewpramkusol, R., Senior, K., Chenhall, R., Nanthamongkolchai, S., & Chaiyasong, S. (2018). A qualitative exploration of Thai alcohol policy in regulating availability and access. *International Journal of Drug Policy*, 58, 1-8.
- Kulczycka, J., Wirth, H., & Hausner, J. (2017). Polish tax policy–its impact on the mineral sector. *Resources Policy*, 52, 72-80.
- McKnight, D. H., Lankton, N. K., Nicolaou, A., & Price, J. (2017). Distinguishing the effects of B2B information quality, system quality, and service outcome quality on trust and distrust. *The Journal of Strategic Information Systems*, 26(2), 118-141.
- Meier, K. J. (1994). *The politics of sin: Drugs, alcohol and public policy*. M. E. Sharpe.
- Meksawan, T. (2000). *Achievement management*. Government Reform Committee. [In Thai]
- Ministry of Finance. (2003). *Ministerial regulations prescribing the type of liquor and liquor tax rates. 2003*. Author. [In Thai]
- Musgrave, R. A. (1987). Short of Euphoria. *Journal of Economic Perspectives*, 1(1), 59-71.
- National Health Committee. (2009). *National alcohol policy strategic plan*. United Nations Conference Center, National Health Assembly Office. [In Thai]
- Piriyarangsang, S. (2007). *Consideration of the study of the law on alcohol and alcoholic beverages*. In the finance commission report banking and financial institutions. National Legislative Assembly. [In Thai]

- Procopiuck, M. (2018). Information technology and time of judgment in specialized courts: What is the impact of changing from physical to electronic processing?. *Government Information Quarterly*, 35(3), 491-501.
- Raksrithong, N. (2007). *Management of community distilled spirits. A case study of the overview of community distilled liquor policy management*. Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University Press. [In Thai]
- Robinson, P. M. (1988). Root-N-Consistent semiparametric regression. *Econometrica*, 56(4), 931-954.
- Saffer, H., & Dave, D. (2002). Alcohol consumption and alcohol advertising bans. *Applied Economics*, 34(11), 1325-1334.
- Smith, A. (1776). *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations: Volume one*. W. Strahan and T. Cadell.
- The Excise Department. (2016). *Annual report 2016*. Author. [In Thai]
- The Excise Department. (2017). *Annual report 2017*. Author. [In Thai]
- The Excise Department. (2018). *Annual report 2018*. Author. [In Thai]
- Waterman, R., Peters, T. J., & Phillips, J. R. (1980). Structure is not organization. *Business Horizons*, 23(3), 14-26.
- Whittaker, B. (1999). What went wrong? Unsuccessful information technology projects. *Information Management & Computer Security*, 7(1), 23-30.